

Nota formateur Di Rupo: evaluatie N-VA

INLEIDING

Zoals jullie weten, hebben wij de nota van EDR de voorbije dagen bijzonder grondig bestudeerd. Aan deze nota is immers duidelijk hard gewerkt en dat verdient sowieso respect. Onze studiedienst en technische medewerkers hebben alle voorstellen van de formateur nauwkeurig geanalyseerd en – in de mate van het mogelijke – de impact ervan becijferd. Onze conclusies ga ik u nu vandaag toelichten.

Toen ik de eerste verslaggeving over de nota hoorde en las, moet ik zeggen dat ik hoopvol gestemd was. Ik besepte uiteraard dat de waarheid wellicht niet zo rooskleurig was als door sommigen werd voorgespiegeld en dat er wellicht heel wat dubbele bodems in de nota zouden zitten, maar toch geloofde ik dat we minstens naar een “ja, maar” zouden kunnen gaan. Ik hoopte het alvast.

Maar helaas. Na een grondige lectuur van de nota en na het lezen van de technische analyses van mijn medewerkers is het mij duidelijk geworden dat deze nota voor de N-VA echt geen goede basis is voor verdere onderhandelingen. Zoals de formateur terecht opmerkte enkele dagen geleden: wie “ja” zegt op deze nota, moet oprecht geloven dat onderhandelingen kunnen slagen. Ik moet toegeven: met de beste wil van de wereld geloof ik echt niet dat onderhandelingen op basis van deze nota tot succes kunnen leiden.

Ik licht u dadelijk onze bezwaren meer in detail toe, maar ik vat ze alvast kort voor u samen:

1. Budgettair

De budgettaire operatie van de formateur is in de feiten een massieve belastingsverhoging. Het is een aanslag op de iedereen die hard werkt, op iedereen die onderneemt en op iedereen die spaart. Met deze nota zouden we de twijfelachtige eer krijgen in Europa het land te worden dat het minst saneert in de uitgaven en het meest middelen zoekt in extra inkomsten. Dit terwijl we vandaag nochtans kampioen zijn inzake overheidsbeslag en de belastingdruk in België al torenhoog is.

2. Sociaal-economisch

De aanbevelingen van de Europese Commissie (alsook die van het IMF en de OESO) worden bijna allemaal in de wind geslagen. Het gaat met name over de broodnodige hervormingen in de sociale zekerheid en de arbeidsmarkt. De nota van de formateur creëerde hierover zeer hoge verwachtingen, maar lost die bij nadere lezing totaal niet in. De maatregelen inzake werkloosheid, pensioenen en gezondheidszorg hebben nauwelijks of zelfs helemaal geen impact.

3. Financieringswet & fiscale autonomie

De nieuwe financieringswet biedt zeer weinig echte autonomie en heeft nauwelijks een responsabiliserend effect. Eigenlijk worden de bestaande dotaties uit de personenbelasting aan de deelstaten gewoon omgezet in opcentiemen. Een eigen fiscaal beleid kan men er echter niet mee voeren, uitgenomen het lineair verhogen of verlagen van de

personenbelasting. Daarenboven blijft er een solidariteitsmechanisme dat alle verschillen uitvlakt. Voor de gemeenschappen blijven de dotaties op basis van behoefte gewoon bestaan, alleen wordt Vlaanderen 600 miljoen ontnomen door het stoppen van de Lambermontturbo.

4. Staatshervorming

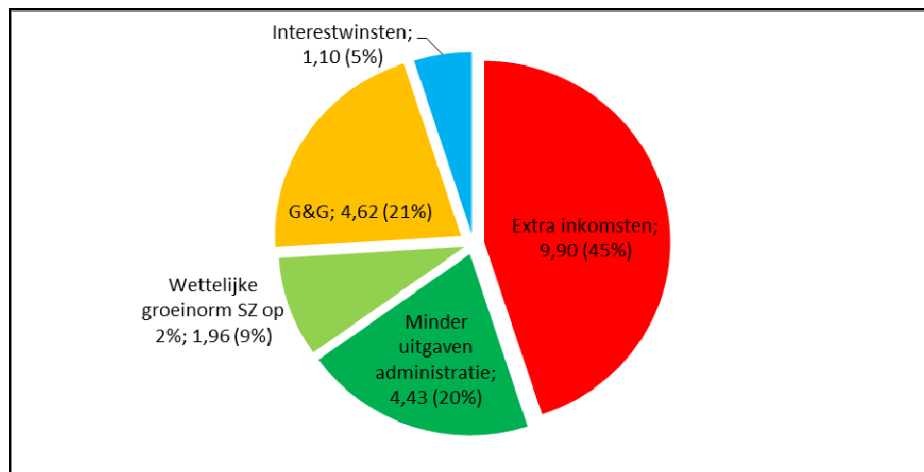
Inzake de staatshervorming bevat de nota weinig nieuws, ze ligt gevoelig onder het niveau van de nota Vandelanotte. Er worden wel veel miljarden verschoven, maar weinig echte beleidshefbomen. Het is bovendien geen oefening in homogenisering, eerder een zoveelste bric à brac hervorming die de bestuurlijke efficiëntie niet zal verhogen.

5. Brussel & BHV

De voorstellen inzake Brussel zijn voor de Vlamingen desastreus. De wettelijke tweetaligheid van de hoofdstad wordt zo goed als geschrapt en de politieke garanties voor de Vlamingen in het gewestbestuur worden van onderuit uitgehold. Desondanks krijgt Brussel er jaarlijks bijna 600 miljoen bij. Daar tegenover staat geen enkel engagement om het bestuur in Brussel doeltreffender te maken. We moeten echter wel aanvaarden dat Brussel er nog bevoegdheden bij krijgt en een volwaardige deelstaat gaat worden. In de zes randgemeenten worden de faciliteiten de facto versterkt.

MIDDENSTUK

1) Budgettair

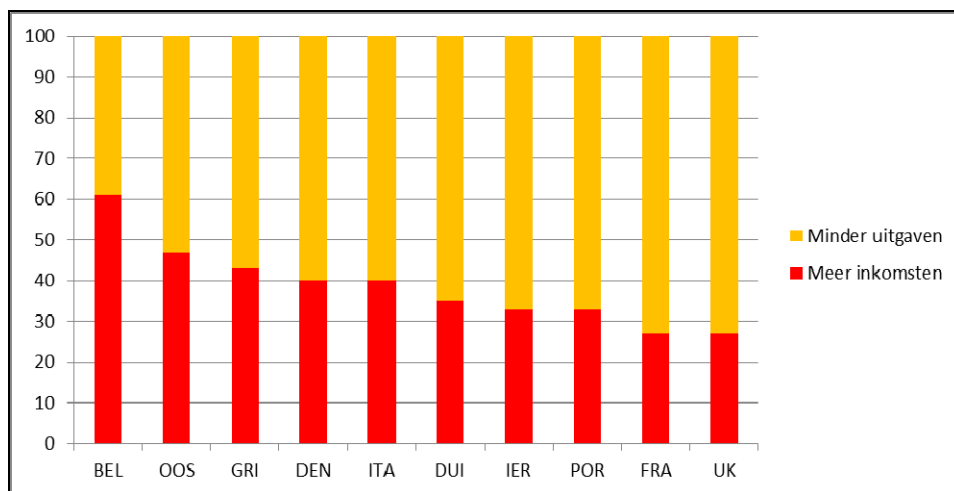

Verdeling sanering volgens nota EDR

- 4,6 miljard euro of 20% van de saneringsinspanning wordt doorgeschoven naar de Gewesten en Gemeenschappen en daar bovenop moeten ze ook nog eens opdraaien voor de pensioenen van hun ambtenaren (zonder dat ze over hun pensioenleeftijd iets te zeggen krijgen) en voor de pendelaars in Brussel. Dit zou betekenen dat Vlaanderen in totaal minimum 2,5 à 3 miljard euro extra zou moeten besparen, ofwel 10% of meer van het volledige huidige Vlaamse budget. Dit terwijl Vlaanderen de voorbije 2 jaar al 8% van zijn budget bespaard heeft. Dit betekent dus dat Vlaanderen wordt afgestraft voor zijn

gedane sanering. Want degenen die nog niks deden krijgen nu een sanering opgelegd (waarvan het erg twijfelachtig is of ze die ook daadwerkelijk zullen doen), terwijl Vlaanderen aan een tweede sanering zou moeten beginnen. Of hoe de goede leerling wordt afgestraft voor zijn voorbeeldig gedrag.

- Wat het federale niveau betreft, legt de nota van EDR het hoofdaccent op belastingsverhogingen. De nota spreekt over 37% besparingen op uitgaven, in werkelijkheid gaat het over nog minder dan 30% of 6,8 miljard euro op een totaal van 22 miljard euro. Het schrappen van fiscale aftrekposten bv. zijn geen besparingen op uitgaven, maar wel hogere belastinginkomsten. Bovendien overschat EDR de besparingen die hij de gezondheidszorg oplegt, doordat hij de nieuwe groeinorm van 2% kunstmatig vergelijkt met de oude 4,5%-groeinorm, terwijl de reële groei 3,1% bedraagt. De reële besparing bedraagt daardoor geen 3 maar 2 miljard euro. Behalve deze nieuwe groeinorm blijft de volledige sociale zekerheid gevrijwaard van besparingen. De derde categorie van EDR, de zgn. ‘diverse’ maatregelen, blijken bij nader inzien ook bijna allemaal extra inkomsten te zijn.
- Deze tsunami aan belastingsverhogingen is volledig in strijd met wat Europa ons aanbeveelt. Ook het Internationaal Monetair Fonds, de OESO en ratingbureaus vragen aan ons land, gezien de al zeer hoge belastingdruk, om vooral te saneren aan de uitgavenzijde. De nota van EDR doet exact het tegenovergestelde. Als we kijken naar de besparingen van de federale overheid, dan blijkt dat geen enkel ander Europees land zo veel geld ophaalt aan de inkomstenzijde als België, terwijl wij nu al bijna de hoogste belastingdruk van Europa hebben! We zijn het enige Europese land waar meer op de inkomsten dan op de uitgaven gewerkt wordt. O.i. is dit totaal onverantwoord.

Europese vergelijking saneringsinspanningen 2014/2015 inkomsten-uitgaven (BRON:ETUI)

- De voorgestelde maatregelen wegen zwaar op het ondernemerschap (ongeveer 4,6 miljard euro belastingsverhogingen = 43% van de opbrengst van de vennootschapsbelasting), zowel voor starters, KMO's als grote ondernemingen. Ze

brengen het investeringsklimaat onherstelbare schade toe en de aanval op de notionele interestaftrek is een vorm van contractbreuk. Bovendien zullen de administratieve lasten niet dalen, maar fors toenemen.

- De nota treft ook de gezinnen in het hart, met een belastingsverhoging van 4,3 miljard euro (= 10% van de opbrengst van de personenbelasting). Vooral de middenklasse en de mensen die werken, worden het hardst getroffen. Deze citroenen worden nog harder uitgeperst dan nu al het geval is. Voor een gemiddeld gezin komt dit neer op een belastingsverhoging van 1.000 euro per jaar! Voor jonge mensen betekent dit dat zij over hun hele toekomstige carrière een jaarloon minder zullen ontvangen en dat moeten afdragen aan de overheid.

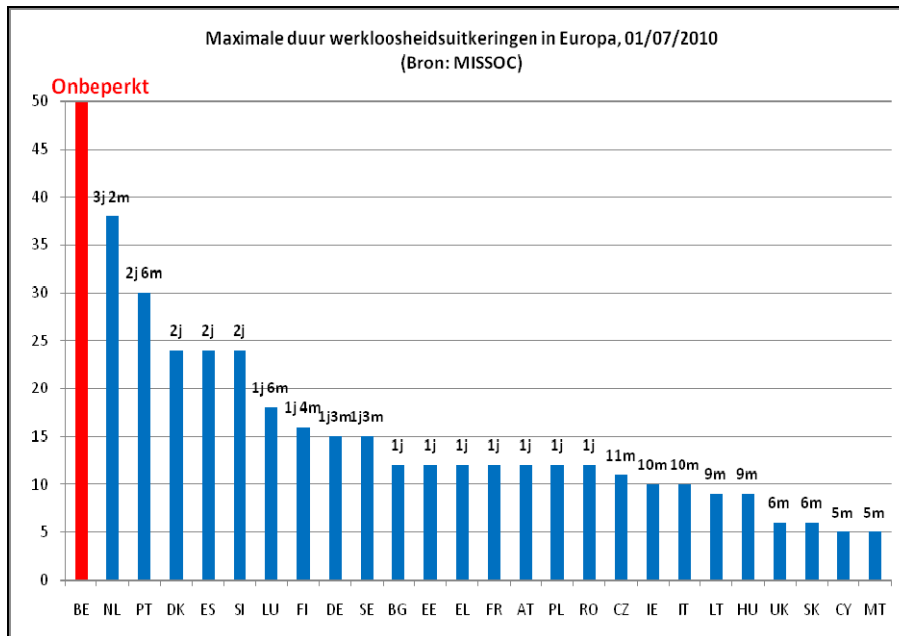
Hogere prijs dienstencheques + schrappen fiscaal voordeel	240 miljoen euro
Harmonisering roerende voorheffing op 20%	1 160 miljoen euro
Invoeren meerwaardebelasting op aandelen waarbij de kleine particuliere belegger geraakt zal worden	633 miljoen euro
Verstrenging voordelen bedrijfswagen	560 miljoen euro
Vermindering aftrek GV en boete bij vervroegde opname	150 miljoen euro
Forfaitarisering diverse belastingaftrekken en TOB	450 miljoen euro
Belastingsvermindering lage inkomens	-500 miljoen euro
Andere (fraude, grote vermogens...)	1 647 miljoen euro
TOTALE LASTEN OP WERKENDE BEVOLKING	4 340 miljoen euro

2) Sociaal-economisch

Sociaal-economische hervormingen werden met veel bombarie aangekondigd, maar in werkelijkheid bevat de nota van EDR slechts zeer beperkte aanpassingen aan de bestaande stelsels van werkloosheid en pensioenen. Als we dit vergelijken met de Europese aanbevelingen, dan blijkt dat slechts 2 van de 6 aanbevelingen wordt nageleefd. De formateur stelt zich dus erg sceptisch op tegen Europa en België isoleert zich steeds meer van de Europese mainstream.

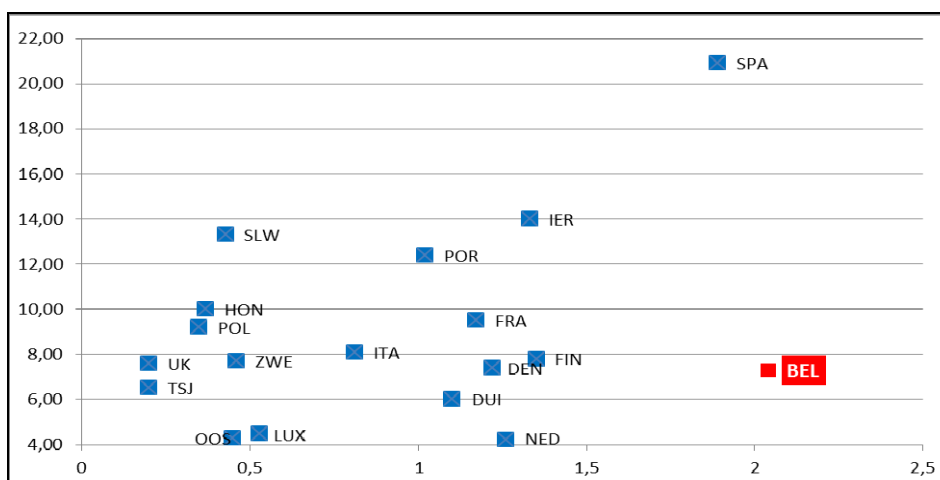
WERKLOOSHEID

- Er wordt gesproken over **degressiviteit** van de werkloosheidsuitkeringen, maar in realiteit zullen de uitkeringen eerst stijgen om nadien pas zeer geleidelijk te dalen. Het is onduidelijk of er ooit een punt komt waarop de uitkering lager zal worden dan vandaag het geval is, en zo ja, hoe lang het duurt eer dat punt bereikt wordt. De kostprijs van het stelsel dreigt dus verder toe te nemen ipv af te nemen.
- De uitkeringen worden ook niet **beperkt in de tijd**. In alle Europese landen zijn die beperkt in de tijd, meestal tot 6 maanden à 2 jaar. Na de financieel-economische crisis hebben een aantal landen die duurtijd nog verder beperkt, bv. in Denemarken van 4 naar 2 jaar (toch een land met een sterk sociaal systeem). Nu is België dus echt het enige land ter wereld waar je eeuwig werkloosheidsuitkeringen kunt trekken.

BRON: MISOC DATABASE

- De **wachttuitkeringen** worden niet afgeschaft. Het zal dus nog steeds mogelijk blijven in dit land om gedurende heel je leven een werkloosheidsuitkering te trekken zonder ooit ook maar één dag gewerkt te hebben.
- Deze nota mist m.a.w. de nodige stimuli voor werkonwillige werklozen om wel degelijk op zoek te gaan naar een passende job.
- Ook de budgettaire effecten van de schuchtere hervormingen inzake arbeidsmarkt zijn zeer beperkt. Geen enkel ander Europees land geeft momenteel meer uit aan arbeidsmarktbeleid (o.a. uitkeringen) dan België. Zelfs Spanje niet, ook al bedraagt de werkloosheidsgraad daar meer dan 20%. De voorstellen van de formateur zullen daar niets aan veranderen.

Werkloosheidsgraad (verticaal) en uitgaven arbeidsmarktbeleid EU/OESO-landen in % BBP (horizontaal) (BRON: OESO)

LANGER WERKEN

- Aan het brugpensioen wordt amper geraakt. Ook bij herstructureringen kan men nog steeds mensen van 55 jaar op brugpensioen sturen en de kosten afwentelen op de maatschappij.
- Ook de instapleeftijd voor het vervroegd pensioen wordt slechts héél geleidelijk verhoogd. Elk jaar wordt die instapleeftijd met 2 maanden verhoogd. Aan dit tempo zal de effectieve pensioenleeftijd aan het einde van deze legislatuur stijgen van 60 naar 61 jaar. Zo zullen we 30 jaar nodig hebben om aan 65 jaar te geraken...
- In de nota EDR wordt voorgesteld om vanaf 2013 de leeftijd tot wanneer werkzoekenden beschikbaar moeten zijn voor werk te verhogen van 50 jaar naar 55 jaar, en vanaf 2016 (dus in de volgende legislatuur) deze leeftijd te verhogen tot 58 jaar. Maar in Vlaanderen zal de VDAB al in 2012 werkzoekenden tot 58 jaar actief begeleiden naar werk.

BETER ONDERNEMINGSKLIMAAT

- De notionele interestaftrek wordt ongemeen hard aangepakt. Ik herinner mij nochtans dat onlangs op de rondreis van premier Letermé bij Amerikaanse investeerders de luide vraag is gesteld om niet aan de notionele interestaftrek te komen en een stabiel fiscaal klimaat te creëren in ons land. Als deze hervorming van de notionele interestaftrek wordt doorgevoerd, lijden we qua geloofwaardigheid bij buitenlandse investeerders enorm gezichtsverlies.
- Voor de KMO's wordt een aantal positieve maatregelen genomen, maar daar staan tegenover ook heel wat belastingsverhogingen en extra administratieve lasten: de uitholling van de notionele interestaftrek, de indexering wordt behouden en niet hervormd zoals Europa vraagt, werkgeversbijdragen voor brugpensioen gaan omhoog, een hogere roerende voorheffing, meerwaardebelasting... allemaal lastenverhogingen die het klimaat voor tewerkstelling verslechteren. De formateur wil 250.000 jobs creëren, maar op deze manier zal dat zeker niet lukken.
- Voorts bevat de nota voor ondernemingen ook een hele reeks pestmaatregelen:
 - Is het aan de overheid om te bepalen dat beursgenoteerde bedrijven slechts 30% van het loon variabel mag maken?
 - Is het aan de overheid om te bepalen dat beursgenoteerde bedrijven de kloof tussen de hoogste en de laagste lonen moeten verminderen?
 - Is het aan de overheid om te bepalen dat ondernemingen bij collectief ontslag mensen uit alle leeftijdscategorieën moeten kiezen?
- Heel wat moeilijke beslissingen worden doorgeschoven naar de sociale partners (en sinds het generatiepact weten we dan dat alles wellicht bij het oude blijft):
 - Evaluatie brugpensioen
 - Uitwerken algemene tweede pijler en consolidatie eerste pijler
 - Werkgelegenheidsplan voor oudere werknemers

- Mechanisme invoeren waardoor men de federaal gebleven aanwervingsstimuli aan de effectieve creatie of het behoud van jobs kan koppelen
- Kwaliteit werkgelegenheid interimsector verbeteren

3) Financieringswet & fiscale autonomie

- De financieringswet die EDR voorstelt, biedt zeer weinig autonomie en werkt weinig responsabiliserend. In feite krijgen de gewesten niet meer autonomie dan de gemeenten vandaag al hebben: ze kunnen op- en afcentiemen heffen op de federale basis, maar ze hebben geen echte tariefautonomie want ze moeten strikt opereren binnen het bestaande progressiviteitskader. Aftrekken voor personen ten laste en vervangingsinkomens blijven exclusief federaal. Eigenlijk komt dit neer op een gefiscaliseerde dotatie.
- Ook de hoogte van de overdracht is zeer beperkt, slechts één vierde van de huidige opbrengst van de personenbelasting.
- Er blijft een vorm van oversolidariteit overeind in de financiering van de gewesten. De verdeling van de middelen evolueert ook niet op lange termijn naar een verdeling volgens fiscale capaciteit, maar hoofdzakelijk volgens behoeften en bevolkingsaantallen. Het nieuwe solidariteitsmechanisme is in de toekomst voor Wallonië en Brussel dan ook nog voordeliger dan het huidige systeem.
- In de financiering van de gemeenschappen betaalt Vlaanderen bovendien een hoge prijs doordat het de Lambermont-turbo geschrapt ziet (600 miljoen euro in 2030).
- Kortom: hiermee introduceren we geen cultuur van financiële verantwoordelijkheid, hiermee zullen de deelstaten nog steeds onvoldoende incentives krijgen om zelf de tering naar de nering te zetten. Het consumptiefederalisme blijft onverkort bestaan.

4) Staatshervorming

- Inzake **arbeidsmarkt** bevestigt de nota EDR hetgeen al verworven was in de bemiddelingspoging van Johan Vande Lanotte en Wouter Beke: een overdracht van vooral de doelgroepkortingen en de dienstencheques, ter waarde van ongeveer 4,4 miljard euro. Ik hoor en lees geregeld dat daarmee het 'volledige' arbeidsmarktbeleid zou worden overgeheveld. Niets is minder waar uiteraard. Hiermee wordt slechts één derde van het volledige budget voor arbeidsmarkt overgeheveld. Van de 10 miljard euro die het RVA-budget bevat, wordt amper 0,5 miljard euro overgeheveld. En daarin zitten uiteraard de echt grote hefboomen om beleid mee te voeren. Zo blijven ook de criteria over wat een passende job is en welke werkzoekenden beschikbaar moeten zijn voor werk volledig federaal bepaald. Dat we die doelgroepkortingen in handen krijgen, is mooi (cf. vroegere belangenconflicten), maar dit is niet de Copernicaanse omwenteling die de meeste Vlaamse partijen willen.

- Inzake **gezondheidszorg** voorziet de nota EDR een overdracht van ongeveer 5 miljard euro aan bevoegdheden, maar dit leidt tot een enorme versnippering die het beleid niet ten goede zal komen.

Ouderenzorg

WEL: Rusthuizen en aanverwanten

NIET: Thuisverpleging

RESULTAAT: Onmogelijk om een eigen beleid te voeren dat er op gericht mensen die willen zo lang mogelijk thuis te laten wonen

Personen met een handicap

WEL: De integratietegemoetkoming en de tegemoetkoming hulp aan bejaarden

NIET: De inkomensvervangende tegemoetkoming

RESULTAAT: Personen met een handicap zullen zich nog steeds tot twee overheden moeten wenden om te krijgen waar ze recht op hebben.

Eerstelijnsgezondheidszorg

WEL: de praktijkondersteuning

NIET: de honoraria van de zorgverstrekkers en het aantal zorgverstrekkers

GEVOLG: de aantrekkelijkheid van het beroep van huisarts kan niet verbeterd worden en het toekomstige tekort aan huisartsen wordt niet aangepakt.

- De overheveling van de **kinderbijslag** vinden we uiteraard positief, maar doordat die in Brussel naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie gaat, is dit een de facto regionalisering. Hetzelfde geldt voor de middelen in gezondheidszorg die eveneens via de GGC naar Brussel gaan.
- **Justitie en veiligheid:** de overheveling van het jeugdsanctierecht is positief, de deelstaten kunnen administratieve rechtscolleges oprichten en krijgen een positief injunctierecht op het vlak van hun eigen bevoegdheden, maar de organisatie en werking van het gerechtelijk apparaat wordt niet overgeheveld naar de deelstaten, er komen geen eenheidsrechtbanken en er komt geen rationalisering van de politiezones. Al bij al een mager beestje.
- **Samenvallende verkiezingen:** dit druist volledig in tegen de logica van steeds autonomer wordende deelstaten. Zal straks opnieuw op federaal niveau bedisseld worden welke Vlaamse partijen er in de Vlaamse regering mogen zitten?
- Er komt een **federale kieskring**, maar zonder de logica van zo'n federale kieskring te respecteren, namelijk met een gegarandeerde vertegenwoordiging van Franstaligen. Ofwel zijn we met 10 miljoen Belgen en vormen we één kieskring, ofwel bestaat dit land uit een Vlaamse en een Franstalige gemeenschap en dan zijn er twee kieskringen.

5) BHV & Brussel

- BHV wordt gesplitst, maar de compensaties gaan veel verder dan aanvaardbaar is. Bovendien wordt het doel niet bereikt, namelijk het voorgoed beëindigen van de taalculturele conflicten in de Vlaamse rand rond Brussel. De N-VA wilde een definitieve pacificatie, maar die komt er nu niet. Deze nota lost niets op, de bron van conflicten zal blijven bestaan:
 - De omzendbrief Peeters wordt niet verankerd in de federale wet, integendeel. Men maakt het Grondwettelijk Hof i.p.v. de Raad van State bevoegd voor alle gedingen m.b.t. de faciliteitengemeenten. De Raad van State schaarde zich uitdrukkelijk achter de Vlaamse interpretatie van de taalwetgeving. Daarom willen de Franstaligen die rechters vervangen, omdat ze arresten vellen die hen niet bevallen. Men hoopt dat het Grondwettelijk Hof zich tégen de omzendbrief Peeters zal uitspreken, wat onvermijdelijk opnieuw tot conflicten zal leiden. Deze regeling lost dus geen problemen op, ze creëert er nieuwe.
 - Ook de burgemeesterscarrousel wordt niet opgelost, maar de Vlaamse overheid verliest finaal wel de voorgedij. Het Grondwettelijk Hof kan voortaan burgemeesters in de rand benoemen tegen de beslissing van de Vlaamse regering in.
- Brussel wordt meer en meer een derde gemeenschap, want het krijgt nu ook al de bevoegdheden van toerisme, beroepsopleiding, sportinfrastructuur, kinderbijslag, gezondheidszorg... Alles wat daarenboven naar de deelstaten verhuist, gaat voor Brussel naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Gevolg: Vlaanderen heeft hoe langer hoe minder nog iets te zeggen over Brussel.
- De oprichting van een metropolitane gemeenschap, met de mogelijkheid voor gemeenten om zich daarbij aan te sluiten, maakt de weg vrij voor een toekomstige uitbreiding van Brussel. Het Brussels en het Waals gewest worden ook bevoegd voor de volledige ring rond Brussel, voor 90% Vlaams grondgebied. Terwijl de Octopusnota duidelijk stelt: *“De Vlaamse overheid verwerpt dan ook elk initiatief dat ingaat tegen onze vraag naar respect voor het Nederlandstalige karakter van de rand rond Brussel en de territoriale integriteit van Vlaanderen.”*
- Alle toegevingen opgeteld worden de 6 faciliteitengemeenten de facto losgeweekt van Vlaanderen. De inwoners kunnen stemmen op Brusselse kandidaten, de gerechtszaken verlopen in het Frans evenals alle contacten met het gemeentebestuur. De inwoners zullen in niets nog merken dat ze in Vlaanderen wonen.
- In ruil voor het feit dat Vlaanderen steeds minder zeggenschap krijgt in Brussel, mogen we wel steeds meer betalen voor datzelfde Brussel. EDR spreekt over 461 miljoen euro, maar bovendien wordt de 125 miljoen euro van het Beliris-fonds definitief verankerd in de Bijzondere Financieringswet, terwijl daar nu elk jaar een politiek akkoord voor gegeven moet worden.
- Krijgen we in ruil voor die gigantische budgetverhoging van Brussel (op een totaal van ongeveer 3 miljard euro) een beter beleid, zoals een integratie van de 6 politiezones? Geenszins. Krijgen we een betere naleving van de taalwetgeving in Brussel? Integendeel,

de taalwetgeving wordt verder afgezwakt, we krijgen een tweetaligheid van de dienst i.p.v. de ambtenaar, en dan nog is er geen enkele garantie dat zelfs die afgezwakte taalwetgeving zal worden nageleefd. Er komen zelfs eentalige gemeentelijke diensten en contractuelen (vandaag in veel gemeenten de helft van alle aanwervingen) worden volledig vrijgesteld van elke kennis van het Nederlands. Terwijl de Octopusnota duidelijk stelt: *“Een nog verregaandere versoepeling van de taalwetgeving in Brussel wijzen we dan ook resoluut af.”*

- Als toetje op de taart zullen de tweetalige lijsten in Brussel ervoor zorgen dat voortaan de Franstaligen zullen kunnen bepalen welke Vlamingen een (mooie) plaats op de lijst zullen krijgen. Vlaamse kandidaten zullen m.a.w. in het gareel moeten lopen.

SLOT

U zult zich wellicht afvragen: is de N-VA niet te kritisch? Is het niet beter om aan tafel te gaan en deze kritiek tijdens onderhandelingen aan te kaarten? We denken dat niet zo is. Wie de nota van de formateur als vertrekbasis aanvaard, kan niet tot een eerbaar compromis komen. En die inschatting is niet eens gebaseerd op het N-VA-programma.

- Ik stel vast dat de **Octopusnota**, waar nagenoeg alle Vlaamse partijen het over eens zijn, wordt qua substantie slechts voor een derde gerealiseerd. En bovendien worden er heel wat passages van geschonden, bijv inzake Brussel.
- Ik stel vast dat aan de **Europese aanbevelingen** voor een hervorming van ons sociaal-economisch weefsel helemaal niet of nauwelijks wordt tegemoet gekomen.
- Ik stel vast dat deze nota op communautair vlak slechter is dan de **nota van Johan Vande Lanotte**. Wat we toen goed vonden aan die nota, is nu vaak afgezwakt. Wat we toen niet goed vonden, is nu vaak nog wat slechter geworden. En er is nauwelijks iets voor in de plaats gekomen. Het zou bijzonder inconsequent zijn, mochten we nu “ja” zeggen terwijl we toen “nee” zegden.

Wij zijn van oordeel dat het eerlijker is om duidelijk “nee” te zeggen tegen deze nota, dan wel een tactisch “ja” uit te spreken om vervolgens naar onderhandelingen te gaan die dan met zekerheid zullen mislukken. Wie heeft er na een jaar nog behoefte aan ellenlange onderhandelingen zonder kans op slagen?

Laat mij zeer duidelijk zijn: de N-VA blijft beschikbaar om te proberen een regering te vormen, maar dan enkel indien er ten gronde wordt tegemoet gekomen aan onze fundamentele bezwaren. Ik laat het over aan de inschatting van de formateur of hij dat al dan niet mogelijk acht.

Ik geloof niet in het project van de formateur. Het is een slechte zaak, voor alle inwoners van dit land. En het is bij uitstek een slechte zaak voor de Vlamingen. Want zij zullen bij uitstek de rekening gepresenteerd krijgen. Ik hanteer echter één gulden regel in mijn politiek handelen: als ik mezelf niet kan overtuigen dat iets goed is, dan kan ik daar niemand anders van overtuigen.